GEORGII ERNESTI STAHLII,

MED. DOCT. AC PROF. PUBL. ORDIN.

PROPEMPTICON INAUGURALE

DE

CASIBUS MEDICIS PRACTICIS.

Ntiqua illa assertio, imò sacra, *Nihil novum fieri sub sole*, quantumlibet aliena interpretatione velut in dubium adduci posse videri queat, certè tamen, si vel paulo laxiùs sumatur, aut, abstrahendo à purè *artificialibus* effectibus, de his potius, quæ *natura*, & mentis propensione simpliciore, perpetrantur, tuetur omninò dignitatem suam, ut passim quidem *aliter* aliquid fieri, sed non *aliud*, rem exquisitiùs perpendentibus, satis dilucescat. Quamvis autem etiam res *artificiosas* ex aliqua parte bono jure excipiamus, minime tamen illæ quoque ita simpliciter eximendæ sunt ab hoc censu, quin passim satis clarè appareat, quod etiam *artificiosæ* res non omnes totæ quasi primò *prodire*, sed nudis *schematismis* variatis, denuò *redire*, agnosci possint potius, quàm verè simpliciter novæ emergere. In rerum certè *materialium* republica, quæ secundum magnam illam σύςασιν, mutuis concursibus, successibus, cooperationibus, velut in scenam prodeunt, valet hoc certissimè, quod nusquam sincerè *prodeant*, ut *novæ*, sed *redeant* solùm, ut *de novo*. Et licet harum aliquæ etiam revera *rarò* obtingant, comparatis tamen inter se antiquis monumentis, satis passim dilucescat, quod etiam jam à priscis temporibus eadem facta sint, aut planè hæc ipsa fuerint, sed inventa solùm seriùs, aut animadversa, *videantur* hoc respectu *nova*. Ut à generali latissimo ambitu, ad arctiorem complexum nos recipiamus, sumemus nobis, tanquam

ſpecimen aliquod, vulgò ita nominatos *Caſus Medicos Practicos*. Uſitatum valdè eſt Doctoribus, ut collegia etiam tota, Philiatris proponant, *Caſuum* Medicorum; minime contemnendo ſtudio atque ſcopo, nec ita quidem ullo modo injuſta appellandi ratione: cum utique imperitis, aut nondum ſatis exercitatis, etiam illa *nova* videri neceſſe ſit, quæ vel quotidiè paſſim eveniunt: Pro qualibus eò melius excitandis & exercendis, omni modo longè aptiſſima eſt illa methodus, ut ipſis *Hiſtoriæ morborum*, ea ratione proponantur, ut tanquam in rem præſentem adducti, ſine præjudicio interim tertii, nempe Patientis, moram non ſine periculo laturi, conſiderent ſecurius, ſpeculentur, imo agnoſcant, quid è circumſtantiis eliciendum, quid primo, quid poſteriore loco, attendendum, quis primarius, quis ſecundarius affectus ſit. Interim, cum in his etiam rebus offenſio obtingere poſſit, quam evitare non magis utile ſit, quam neceſſarium, placet propterea de hac re aliquid proferre. Ante omnia videlicet ſervandam puto, jure meritoque diſcretionem illam, quid ſimplicis *hiſtoriæ* morborum nomine, & nihil coacta *enarratione*, dignius eſſe, & longe commodius ita tradi atque doceri poſſit: quid verò contrà, tanquam ex involuto quodam complexu eliciendum, proponere atque ſiſtere, expedire poſſit: & quibus maximè res tales ita proponi commodiſſimè debeant. Hôc enim modô inſervit demum, *exercendis ingeniis*, methodus *caſus* proponendi, quando *hiſtorias* morborum directas atque ſimplices, ante omnia rectiſſimè cognitas habent; ut ita inter varias concurrentes fortè *accidentales* circumſtantias, tanquam enucleare & dijudicare diſcant, quid directè, quid per indirectum, quid *primariò*, quid *ſecundariò* & ut ex accidenti, fieri aut ſubeſſe agnoſcendum ſit: ut ita verum morbum dignoſcere, & ad illum intentiones ſuas dirigere poſſint. Quando verò perverſa methodo negotium geritur, ut *involuti* quaſi, *complicati* præcipuè magis, quã *comitati*, affectus, talibus ſiſtantur, qui ſingulorum veram & exactam indolem nondum intelligunt; fruſtra etiam eſſe omnem ſpem boni uſus, tanquam in propatulo eſſe arbitror. Deinde verò, & tan-

& tanquam *secundo* loco, pessundat sæpenumero certe, usum *casuum* ita narrandorum, illud ingens præjudicium, quod Medicina hodierna nimis aliena sit à cognitione & prudentissima æstimatione *decursuum* & *eventuum morborum*, prout illi, etiam sine omni positivo adjumento artis, ipsius *Naturæ* energia, ita in ordinem coguntur, ut illis superatis, œconomia corporis suæ integritati restituatur. Qualibus methodis, mediis, viis, eventibus, hæc omnia procedant? Quid vero etiam *ars* verè & sincerè hic possit, ab his naturæ methodis re vera diversum, *meliùs*, inquam, illis, & ante omnia *paratiùs*. Ubi nempe, *tertiò*, cum *casus* tales, communiter ut in ordine ad *Therapiam*, producantur; nisi benè discernatur, quid à *naturæ* potestate, quid ab *artis* præsidiis, sperandum veniat, non potest unquam casus talis solidè resolvi, nisi morbus, non ut in casu præsente sese offerat: sed ut in sua indole sese gerere jam certum esse debet, quò recte judicari, aut ad methodum medendi convenientem applicari, possit. Unde quidem, *quartò*, illud, quod *casibus* hujusmodi, si non simpliciter finguntur, sed è verâ observatione memorantur, multum certe difficultatis injicit, est sæpenumerò ipsa, alibi prægressa, alibi concurrens, *heteroclita tractatio artificialis*: Ubi deinde fieri non potest, quin veræ indoli morborum, ut *in se* existere deberent, varia præjudicia eveniant, ex insolitis phænomenis, per *inconditam tractationem* demum introductis: quæ sæpenumerò non magis dignotionis promptitudinem morari, quam ipsum etiam morbum, ejusque justum & legitimum obsequium ad justam quoque curationem, variè disponere possunt. Unde, si deinde tales *casus*, ad finem usque enarrentur, rerum recte *peritis*, veluti in sensus incurrat, quod non tam *morbi*, quam inconditæ *curationis*, ille *casus* habendus, pessimè certè paradigmatis loco, ad imitationem proferatur. Cæterum autem, *quintò*, hujusmodi *casus*, scriptis, directe & simpliciter *didacticis*, inserere, quæ aliqui pro usu tanquam particulari, *discendi* & sese *exercendi*, usurpare debeant, minimè justum est, & æquum. Interim, uti tales res etiam veluti semper denuò recoquere, certè odiosè supervacuum est, (loquor autem de publicis enar-

rationibus;) ita tantò magis ineptum certe est, hujusmodi res non tam è *media* potius *quotidianæ praxi* arcessere & ad illam provocare: quam ex aliquot Authoribus similes historiolas conquirere, & prolixè, non allegare, sed transscribere. Sicut enim certè stupidè stolida esset ambitio, ex hujusmodi industria, prolixæ *eruditionis* existimationem aucupari: cum *Moroni* Directorium, *Lipenii* Bibliotheca, *A. N. C.* cum operosis passim suis *scholiis*, ne Tironibus quidem amplius tam parum nota sint, quin notissimum habeant, quod ad istorum ductum & indicia, nulla ulteriore *arte*, sed solo *otio*, & describendi *patientiâ*, opus sit: quibus subsidiis suppetentibus, etiam inertissimus de reliquo quilibet, hujusmodi res consarcinare possit. Quod autem ad *rariores* casus attinet, servandum certè etiam circa illos est prudentissimum judicium, ne vel contrario usui adhibeantur, nempe *ordinariis* morborum historiis stabiliendis: vel ex adverso, tanquam peculiari commemoratione digna reputentur, & tanquam *rariora*, æstimentur, talia, quæ potius ex *universali Experientia*, vere innumerabilium exemplorum quotidianorum, & vulgo quoque hominum satis notorum, manifestissimè, maxime verò *simplicissimè*, citari quā maxime possent: & insuper quidem ita demum etiam quam maxime sincera exempla exhiberent, nempe solâ *perversa* forte tractatione deformatorum morborum. Difficultas summa quæ impediat, ne hujusmodi casuum pertractationes, tali decente ratione perpetuò adornentur, imo potius vel nunquam propemodum ita uti conveniebat, instruantur, est utique primò omnium, portentosa illa quidlibet, circà *historiam* æquè, atque mutuam *conspirationem morborum* opinandi, imò *fingendi*, licentia. Ex hac enim prognascitur utique versipellis illa, affectûs non solùm alieniùs interpretandi, sed omninò, per falsam præconceptam opinionem, etiam simpliciter observandi, & exquisitè *enarrandi*, alienatio: Et hinc etiam, quarumlibet potius aliarum, quam *verarum* concurrentium causarum, animadversio. E quibus interim rebus, quantum damni non solùm in morborum, sed etiam curationum, per *Fallaciam Non Causæ ut Causæ*, *historiam*, ingruant damna & offendicula, &

pas-

passim etiam falsæ opiniones, de *efficacia medicamentorum* & *methodorum*, quando propriæ *declinationi* morbi salutari talia adhibentur, & ita, (uti certe rectè deridet vulgus, Das legte hilfft/) quod revertenti sanitati tanquam obviam missum est, illam restituisse creditur: hæc inquam facile est cordato æstimatori comprehendere. Unde quidem omnibus modis dignum esset, ut etiam hujus generis otiosæ, tanto magis autem vanæ, enarrationes, intra cancellos coërcerentur, & veritatis potius simplicitati, quam intricandis hujusmodi tricis, opera navaretur.

Disserere hæc libuit per occasionem publicæ commendationis, quam à nobis postulat

DN. JUSTUS TOTTINUS,

Mitavia-Curlandus.

NAtus hic in modò nominata Ducatus Celeberrimi Metropoli, Patre Viro Nobilissimo atque Amplissimo DN. JUSTO TOTTINO, Senatore urbis spectatissimo: Matre virtutibus sexum suum ornantibus laudatissima, ANNA MARGARETHA Windhorstin / honestissimi viri mercatorii ordinis filia. Ab his Parentibus optimis, non solum ad optimos mores ab ipsis cunis, post pietatis studium, solicitè formatus, sed etiam optimis studiis dicatus atque destinatus a puero, privatorum Informatorum curæ præcipuè commendatus est: Adultior autem jam Scholæ Publicæ Celebri hujus urbis commissus. Tandem Anno 1700. Thorunium transmissus, florenti ibi adhuc Gymnasio adscriptus, philosophicas disciplinas coluit: Post biennium Regiomontum profectus, per anni forte spatium, Jurium studio animum applicuit: Proximo autem anno ad Illustrissimam hanc Regiam Fridericianam transmissus, mutato, cum Charissimorum tamen Parentum consensu, & Amicorum prudentum svasu, proposito, Medicam Artem comprehendere aggressus est: Eumque in finem Excellentissimi DN. D. HOFFMANNI quidem Collegium Experimentale Physicum Curiosum, & Commentationes atque Præmonstrationes

nes Materiæ Medicæ audivit: Mea vero Collegia Anatomico-Physiologicum, Pathologicum, Practicum repetitum, Chirurgicum, & Chymicum, omni cum industria percepit. Privatam etiam instructionem suscepit ab Experientissimo DN. D. GOHLIO, qui ipsi dictatas quondam a me Theses in omnes partes Medicæ Doctrinæ, vulgo Cursum Medicum vocant, diligenter explanavit. Præterea verò publicè etiam laudat benevolentiam atque facilitatem Experientissimorum Fratrum DNN. RICHTERORUM, Medicinæ Doctorum: qui non solum ad Collegium Practicum privatius olim habitum, sed etiam in Officinam Pharmacevticam Orphanotrophæi instructissimam aditum, ipsi liberum concesserint: Quin etiam comitem ad visitandos ægros bene numerosos, passim adsciverint, unde clinicam morborum historiam comprehendendi, optimam occasionem obtinuerit. Tandem Anno 1707. in patriam reversus, & ibi quoque ad praxin, quantum occasio ferebat, attentus, annuo propemodum spatio, cum bonos, assistente DEO, successus experiretur, hortantibus propinquis ad prosequendam serio ipsam praxin converso animo, Honores etiam & Immunitates in Arte Summas adsequi animo proposuit. Reversus ita ad nos, Facultati nostræ desiderium hoc suum decenter aperuit, cumque nulla esset causa quamobrem ipsi deesse deberemus, aditum ad consveta examina merito impetravit. In quibus cum profectuum suorum laudabiles exhibuerit fructus, meritò ipsi ultimi etiam speciminis publici Inauguralis potestatem fecimus, hoc cum editurus sit Disputatione solenni, de DIÆTA, proximis Calendis Sept. ad hunc Actum Solennem SERENISSIMUM PRINCIPEM SAXONIÆ Magnif. Pro-Rectorem, reliquosque Illustrissimos, Illustres, Maxime Reverendos, Excellentissimos, Generosissimos, Nobilissimos atque Doctissimos, Academiæ nostræ Proceres, Fautores, Cives, pro officii ratione, cum omni honore debito atque observantia invitamus. P.P. Dat. Halæ Magdeburg. die XXVI. Augusti, MDCCIIX.

(L. S.)